

Documental Periodístic

Codi: 103120

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501933 Periodisme	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Carmen Avalos del Pino

Correu electrònic: MariaDelCarmen.Avalos@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: Sí

Prerequisits

No hi ha prerequisits

Objectius

Que l'alumnat:

- Sigui capaç de visionar i produir documental periodístic de manera reflexiva i crítica, argumentant les seves posicions a partir del coneixement del llenguatge audiovisual específic utilitzat
- Sigui capaç de convertir una idea en un bon projecte professional de documental periodístic
- Adquireixi destresa en l'exposició individual d'un projecte de documental periodístic ben argumentat
- Valori, en un projecte comú, els punts de vista i visions dels altres
- Utilitzi els sistemes de comunicació i informació d'Internet

Finalment, tot aquest procés teòric i pràctic es materialitzarà en l'adquisició, per part de l'alumnat, de les competències bàsiques necessàries per a produir i dirigir documentals de caràcter periodístic

Competències

- Aplicar l'ètica i la deontologia professionals del periodisme, així com l'ordenació jurídica de la informació.
- Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
- Concebre, planificar i executar projectes periodístics en tot tipus de suports.
- Demostrar capacitat de lideratge, negociació i treball en equip, així com resolució de problemes.
- Demostrar l'esperit crític i autocrític.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Gestionar el temps de manera adequada.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

- Transmetre informació periodística en el llenguatge propi de cada un dels mitjans de comunicació, en les seves formes combinades modernes o en suports digitals, i aplicar els gèneres i els diferents procediments periodístics.
- Utilitzar les tecnologies avançades per al desenvolupament professional òptim.

Resultats d'aprenentatge

1. Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
2. Conèixer i utilitzar professionalment instruments necessaris per a enregistrar veu i imatge.
3. Demostrar capacitat de lideratge, negociació i treball en equip, així com resolució de problemes.
4. Desenvolupar l'esperit crític i autocrític.
5. Dissenyar, organitzar i projectar produccions de documentals periodístics de caràcter científic o social i realitzar pràctiques de conceptualització i preproducció.
6. Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
7. Gestionar el temps de manera adequada.
8. Identificar i distingir les prescripcions tècniques necessàries per a comunicar en el llenguatge propi de cada un dels mitjans de comunicació (premsa, audiovisual, multimèdia).
9. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
10. Utilitzar criteris de responsabilitat social en els diversos processos de producció informativa.
11. Utilitzar les tecnologies avançades per al desenvolupament professional òptim.

Continguts

PRE-PRODUCCIÓ DEL DOCUMENTAL PERIODÍSTIC

- 1.- L'elecció i investigació del tema
- 2.- Objectivitat i punt de vista en el documental periodístic
- 3.- Límits ètics en el documental periodístic
4. - El primer contacte amb la realitat:
La inserció en el medi amb el dispositiu fílmic
Canvis que experimenten les persones davant la càmera
5. - Projecte de documental periodístic

De la persona al personatge i de la situació a la seqüència
Cronologies narratives: Acció directa i acció diferida

- 6.- L'escriptura del projecte. Capítols del guió: sinopsis, nota d'intenció, breu històric, desenvolupament (estructura narrativa i perfil dels personatges), tractament audiovisual, annexos

7. - L'equip humà i l'equip tècnic

REALITZACIÓ

1. - Llenguatge audiovisual aplicat a les necessitats del documental periodístic:
Valor del pla, els angles de càmera, moviments de càmera, la composició del pla. Enquadrament. El fora de camp. El·lipsis.
Escenes, seqüències i plans seqüència.
2. - La filmació.

Dispositiu per a la filmació d'espais i llocs
 Dispositiu per a la filmació d'accions individuals / col·lectives
 Dispositiu per a la filmació de reunions, actes, cerimònies
 Dispositiu per a la filmació d'entrevistes

3. - Aspectes pràctics de filmació

Sortir al carrer amb la càmera
 Notes sobre el contingut de cada sessió
 El correcte enquadrament i enfocament
 L'estabilitat de la imatge
 Filmar l'imprevist

4. - Imatges sota sospita: el fals documental periodístic

EL MUNTATGE DEL DOCUMENTAL PERIODÍSTIC

- Conceptes bàsics del muntatge aplicats al documental periodístic
- Filmació i muntatge simultanis

El contingut de l'assignatura serà sensible als aspectes relacionats amb la perspectiva de gènere, prestant especial atenció a directores de documentals tan prestigioses a nivell internacional com Barbara Kopple, Kim Longinotto o Claire Simon, entre d'altres

Metodologia

Documental Periodístic és una assignatura teòrica amb pràctiques de laboratori (TPL). Els objectius s'assoliran mitjançant classes teòriques, seminaris i activitats pràctiques.

Les classes teòriques s'estructuren a partir del visionat de múltiples fragments de documentals periodístics i debats a l'aula.

El principal objectiu dels seminaris i classes pràctiques és la realització d'un documental periodístic. A l'aula es treballaran els guions i es visionaran les diferents seqüències de cada projecte a mesura que aquests avancin.

Les tutories són imprescindibles pel seguiment dels projectes objecte d'avaluació.

Les activitats autònomes de l'alumnat són igualment imprescindibles per a aconseguir els objectius d'aprenentatge

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes Teòriques	17	0,68	2, 4, 7, 8, 9, 10
Pràctiques Laboratori	24	0,96	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Seminaris	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Tipus: Supervisades			
Avaluació	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Tutories	10	0,4	2, 5, 6, 10
Tipus: Autònomes			
Estudi personal, anàlisi i síntesi de textos escrits o audiovisuals	33	1,32	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Realització de treballs (projecte documental periodístic)	45	1,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Avaluació

Sistema d'avaluació:

L'assignatura consta de les activitats d'avaluació següents:

- Activitat A: Exercicis Escrits, 30% sobre la qualificació final
- Activitat B: Participació Activa a tutories i seminaris, 20% sobre la qualificació final
- Activitat C: Realització d'un documental periodístic, 50% sobre la qualificació final

Per poder aprovar l'assignatura, caldrà treure una nota mínima del 50% en les activitats A, B, C

Per a superar la part teòrica de l'assignatura en la modalitat d'avaluació continuada, els alumnes hauran d'entregar 5 exercicis escrits que corresponen a les 5 classes de teoria, en aquests exercicis es treballa sobre un aspecte dels tractats a classe i l'alumne ha de fer una investigació al respecte. Corresponen a les sessions 1, 2, 3, 4 i 5 del calendari. Cada exercici té una puntuació de 1/5 de la nota de teoria.

Per a superar la part pràctica, l'alumnat haurà de realitzar un projecte de documental periodístic, que serà supervisat per la professora setmanalment.

L'assistència a classe és obligatòria per a poder participar en el sistema d'avaluació continuada en la qual s'inclouen les pràctiques.

Cal aprovar cadascuna de les activitats avaluable per aprovar l'assignatura.

Programació

El calendari detallat amb el contingut de les diferents sessions s'exposarà el dia de presentació del l'assignatura. Es penjarà també al Campus Virtual on l'alumnat podrà trobar la descripció detallada dels exercicis i pràctiques, els diversos materials docents i a qualsevol informació necessària per a l'adequat seguiment de l'assignatura.

Procés de la Recuperació

Per tal que l'alumnat pugui optar a la recuperació, cal que:

- a. no hagi assolit els criteris establerts per superar l'assignatura, inclosa l'assistència a les classes (aquells que tinguin 1 o més faltes d'assistència sense justificar)
- b. hagi estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total de l'assignatura.

La professora exigirà haver obtingut una qualificació mínima en la mitjana de l'assignatura, menor o igual a 3,5.

Les activitats que quedin excloses del procés de recuperació d'una assignatura no poden superar conjuntament el 50% del pes en la qualificació final

La recuperació de la part teòrica serà un examen final que té un percentatge del 100% de la teoria

La nota obtinguda en la recuperació de la teoria serà la nota definitiva només d'aquesta part i es ponderarà amb les notes de la part pràctica.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exercicis escrits	30%	1	0,04	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Participació activa en tutories i seminaris	20%	1	0,04	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Realització documental periodístic	50%	1	0,04	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Bibliografia

- Aitken, Ian: Film and Reform, John Grierson and the Documentary Film Movement, Routledge, London-New-York, 1992.
- Avalos del Pino, Carmen : « El Tiempo y la Mirada. Entrevista a Marisol Soto », revista Docs, nº 2, (2007)
- Barbash, Ilisa y Taylor, Lucien: Cross-Cultural Filmmaking, University of California Press, Los Angeles, 1997
- Bricca, Jacob: Documentary editing : principles and practice, Londres: Routledge, 2018
- Cassany, Roger; Figueras Maz, Mónica; Alsius, Salvador; Luzón, Virginia: El periodisme audiovisual a internet. Quaderns del CAC, Nº. 39, págs. 35-48, 2013
- Colleyn, Jean Paul: Le Regard Documentaire, Centre Georges Pompidou, Paris, 1999
- Curran Bernard, Sheila: Documentary storytelling: creative nonfiction on screen, Boston: Focal Press, 2011
- Chaumier, Jacques: Análisis y Lenguajes Documentales. Mitre, Barcelona, 1986
- Flores, Jesús: Periodismo Transmedia. Fragua 2012
- Hispano, Andrés y Sánchez Navarro, Jordi: Imágenes para la Sospecha, Glénat Ediciones y Festival de Cine de Sitges, 2001.
- Kriwaczek, Paul: Documentary for the Small Screen, Focal, Oxford, 1997.
- Ledo, Margarita: Del Cine-Ojo a Dogma 95, Paidós Comunicación, Barcelona, 2004.
- Monaco, James: How to Read a Film, The World of Movies, Media, Multimedia: Language, History Oxford University Press, 2009.
- Morin, Edgar: El Cine o el Hombre Imaginario. Ensayo de Antropología, Seix Barral, Barcelona, 1961.
- Prosser, Jon (Ed), Image-based Research, Londres, Falmer Press, 1998.
- Rabiger, Michael: Dirección de Documentales, Madrid, Instituto Oficial de Radio y Televisión, 1989
- Reisz, Karel: Técnica del Montaje Cinematográfico, Madrid, Taurus, 1986.
- Soler, Llorenç: La realización de documentales y reportajes para televisión, Cims, Barcelona, 1997.